

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 14 februari 1928 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om höjning i vissa fall av arrendetiden för arrendeupplåtelse enligt den sociala arrendelagstiftningen.

Andra lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft till lagutskott hänvisade motionerna nr 202 i första kammaren av herr *Lindhagen* och nr 361 i andra kammaren av herr *Hage m. fl.*

I motionen I:202 har hemställts, att riksdagen måtte besluta eller hos Kungl. Maj:t begära den ändring i allmänna arrendelagens 55 §* och det tillägg till densamma, att för arrenden under fideikommiss och sådana gods, som omförmäldes i 56 § i Kungl. Maj:ts förslag till 1927 års riksdag, skall bestämmas en minimitid av 15 år.

I motionen II:361 hemställs, att riksdagen måtte besluta eller hos Kungl. Maj:t begära den ändring i allmänna arrendelagens 55 §* och det tillägg, att för arrenden under fideikommiss och enskilda jordägare, som omförmäldes i 56 § i Kungl. Maj:ts förslag till 1927 års riksdag, skall bestämmas en minimitid av 15 år.

Beträffande vad av motionärerna anförts till stöd för ifrågavarande yrkanden får utskottet hänvisa till motionernas innehåll.

I den proposition (nr 182) till 1927 års riksdag, genom vilken framlades förslag till social arrendelagstiftning, föreslogs beträffande arrende av fideikommissjord å landet samma minimiarrendetid som vid arrenden under bolag och därmed likställda jordägare. Upplåtelsen skulle alltså ske för viss tid, ej understigande femton år, eller för arrendatorns livstid eller ock för fideikommissariens besittningstid. Vore arrendetiden icke så bestämd, som nu sagts, skulle avtalet anses ingånget för en tid av femton år. Dispens kunde erhållas. I fråga om de jordbruksarrenden, som upptagits under 56 § i lagförslaget, föreslogs jämväl en femtonårig minimiarrendetid.

Utskottet.

Sammansatta andra lag- och jordbruksutskottet, som till förberedande behandling förehade propositionen och de i anledning av densamma väckta motionerna, ansåg i fråga om fideikommissarrenden, att en minimitid av femton år vore alltför lång samt hemställde, att minimitiden måtte sättas till tio år. I fråga om den grupp av arrenden, som avhandlades i 56 §, ansåg utskottet varken behövt eller lämpligt att införa tvingande bestäm-

* I motionen har på grund av skrivtel angivits 54 §.

melser om minimitid. Utskottet hade icke av den i ärendet förebragta utredningen kunnat finna, att vid dessa arrenden sådana missförhållanden ifråga om upplåtelse tidens längd föreläge, att ett ingripande på lagstiftningens väg kunde vara befogat. Arrendeupplåtelser under enskilda jordägare i allmänhet saknade också den varaktiga beskaffenhet, som ifråga om arrenden under bolag och fideikommiss talade för lagstadgandet av en längre minimitid. Som regel upphörde utarrenderingen av nu ifrågavarande ställen förr eller senare i följd av ägarens dödsfall eller fastighetens försäljning. Härtill komme, att många av de större enskilda egendomarna, särskilt i södra Sverige, vore för sin drift väsentligen beroende av den arbetskraft, som erhöles från jordbrukstorpen. En lagstadgad minimitid, särskilt så lång som femton år, skulle utan tvivel komma att inverka störande på driften vid huvudgårdarnas jordbruk. Med denna motivering hemställde utskottet, att den i förslaget upptagna 56 § måtte utgå.

Riksdagen biföll utskottets hemställan såväl i ifråga om fideikommissarrenden som beträffande sistnämnda grupp av arrenden.

Enligt utskottets mening finnes icke anledning att nu frångå det beslut rörande minimitiden vid ifrågavarande arrendeupplåtelser, som fattades vid fjolårets riksdag. Utskottet får förty hemställa,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 16 februari 1928.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Westman, Linder, greve Spens, Frändén, Lindhagen, Sundberg, Berglund* och *Granström**;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar, *Öberg, Magnusson* i Skövde, *Johansson* i Sollefteå*, *Olovson* i Västerås, *Andersson* i Rasjön, *Pettersson* i Hällbacken och *Gardell* i Gans*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Linder, Lindhagen, Berglund, Magnusson* i Kalmar, *Johansson* i Sollefteå, *Olovson* i Västerås och *Pettersson* i Hällbacken, vilka anfört följande:

»Vid 1927 års riksdag beslöts, att vid upplåtelse på arrende av jord på landet, som tillhörde bolag och med dem likställda jordägare, tiden för arrendet ej skulle understiga femton år.

Jordkommissionen och fjolårets kungl. proposition angående ny arrendelag hade hemställt, att minimiarrendetiden jämväl för jordbruk under fideikommiss skulle utgöra femton år samt likaledes att enahanda minimitid skulle stadgas för vissa andra jordbruksarrenden, vilka omförmdes i propositionens 56 §.

I avgiven reservation till sammansatta andra lag- och jordbruksutskottets utlåtande sagda riksdag hade herrar *Linder, Sjöblom, Magnusson* i Kalmar, *Hage* och *Johansson* i Uppmälby förordat, vad sålunda hemställts.

Då vi ej kunnat finna tillräckliga skäl förebragta för det avsteg, riksdagen tog från den kungl. propositionen i förevarande del genom att sänka tiden för fideikommissarrenden till tio år samt för de andra omnämnda jordbruksarrendena borttaga all tidsbestämning, hemställa vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville begära förslag, varigenom för fideikommissarrenden och de förenämnda andra jordbruksarrendena likaledes bestämmes en minimiarrendetid av femton år.»